

HITER RAZVOJ TOVARNE ROG

Iz stare milarne na svetovni trg

Delovna organizacija Rog je ena izmed redkih industrijskih organizacij združenega dela, ki ima v naši občini tudi dobršen del proizvodnih prostorov, ne pa samo sedeža in uprave. Tovarna dvokoles in opreme, kot se Rog uradno imenuje, je bila ustanovljena leta 1949 na Viču v stari milarni. Leta 1952 se je preselila v sedanje prostore na Trubarjevi 72. Leta 1953 so v Rogu izdelali prvo lastno dvokolo (prej so izdelovali le rezervne dele) in od takrat dalje sistematično osvaja tako novo tehnologijo kot tudi nove tipe proizvodov, s katerimi se enakopravno merijo z drugimi proizvajalci širom po Evropi.

Poleg Roga proizvajajo v Jugoslaviji dvokolesa še Unis v Sarajevu, Partizan Subotica in delovna organizacija TIP Podpičan, v ljubljanski tovarni pa vednar izdelajo več kot polovico dvokoles v državi.

Rog je preživel več integracijskih in dezintegracijskih procesov. Posebno boleča je bila odcepitev sedanje delovne organizacije TOS Unis v Savljah. Od matične tovarne se je osamosvojila potem, ko so vsi zaposleni v Rogu vložili vanjo nemajhna sredstva živega in minulega dela in ko so dodobra osvojili dohodkovno privlačen proizvodni program transportnih naprav in ciklostil strojev.

Tudi povezava z Unisom v Sarajevu ni dala pričakovanih rezultatov, saj se niso uspeli dogovoriti o nadaljnjem razvoju skupnih proizvodnih programov in dohodkovnem povezovanju.

Delovna organizacija Rog je sedaj organizirana v tri tozde in delovne skupnosti skupnih služb in sicer: »Proizvodnja delov« na Trubarjevi, »Sestava dvokoles« v novem obratu v moščanski industrijski coni na Letališki cesti in »Cevarno« v Tržiču. Poleg različnih tipov klasičnih in dirkalnih koles ter koles z motorjem proizvajajo tudi opremo za kampiranje in v Tržiču pa varjene cevi kot polproizvod za industrijo.

Skupno število zaposlenih je 1120, od tega točno desetina v delovni skupnosti skupnih služb, kar je v primerjavi s sorodnimi organizacijami združenega dela zelo malo.

Delavci Roga se pri gospodarjenju v nekaj zadnjih letih srečujejo s konjunkturnim položajem njihovega proizvoda na tržišču, ki je seveda v neposredni vzročni povezavi z rastočimi cenami bencina in omejitvami pri njegovi porabi, pa tudi z drugačnim vrednotenjem kolesa ter z njim povezane rekreacije. Če poleg tega upoštevamo tudi visoko kvaliteto Rogovih proizvodov in z njo povezano konkurenčnost na tujih tržiščih, potem nam je razumljiv položaj v naših trgovinah, kjer stalno primanjkuje koles.

Po drugi strani pa je prav Rog ena izmed tistih organizacij združenega dela, ki jo najbolj prizadane znano pomanjkanje ustreznih repromaterialov na jugoslovanskem tržišču. Lanske, za celih štideset odstotkov manjše dobave hladno valjanih trakov iz Železarne Jesenice so tako povzročile 20-odstotno znižanje proizvodnje v prvem polletju 1983. Prisilno zniževanje proizvodnje je pomenilo neizkoriščenost zmogljivosti, kar se seveda odraža na slabših poslovnih rezultatih za preteklo leto. Fizični obseg proizvodnje je bil tako 13 odstotkov manjši kot v letu 1982. Kljub manjši proizvodnji pa je Rog v celoti izpolnil svoje izvozne obveznosti ter presežek vrednosti izvoženega blaga v letu 1982 za 26 odstotkov.

Poleg pomanjkanja repromateriala tepe delavce Roga tudi druga skupna značilnost trenutnega položaja slovenske predelovalne industrije – to je velika razlika med cenami repromaterialov in ceno kolesa. V obdobju od julija

1982 do julija 1983, ko so bile cene dvokoles zamrznjene, so se cene črne metalurgije povečale za 65 odstotkov, energije za 45 odstotkov, gumarskih proizvodov za 85 odstotkov in še vseh drugih materialov za 96 odstotkov in več. Delavci Roga so bili v tem obdobju v neenakopravnem položaju glede pridobivanja dohodka z delavci naštetih panog. Popravek cen na domačem trgu v juliju in septembru je omilil škarje cen, vendar pa se bo še dolgo odražal na dohodkovni uspešnosti tega prizadevnega kolektiva.

Poseben problem Roga je tudi zastarela strojna oprema, ki je že prek 90-odstotno odpisana. Vlaganja v njeno modernizacijo in tehnološki razvoj so zato neobhodna in predstavljajo temeljni pogoj za nadaljnji razvoj delovne organizacije. V letošnjem in prihodnjem letu bodo z lastnimi sredstvi, sredstvi sovlagateljev in v okviru možnosti širše družbene skupnosti investirali približno 200 milijonov dinarjev, od tega 180 milijonov za strojno opremo in orodjarno, 20 milijonov pa za obnovo prostorov na Trubarjevi cesti. Z realizacijo teh prizadevanj ne bodo samo izboljšali kvaliteto proizvodov ter povečali proizvodnjo z odpravo nekaterih ozkih grl, pač pa bodo tudi bistveno izboljšali delovne razmere delavcev, ki so sedaj v nekaterih fazah proizvodnega procesa res zelo slabi.

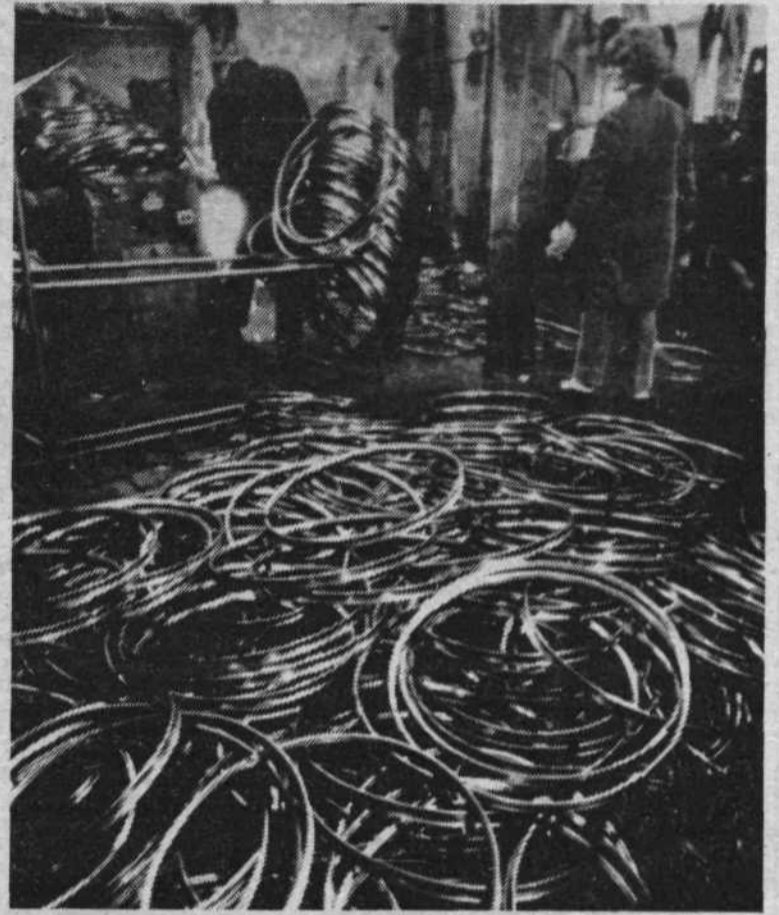
Prav slabe delovne razmere so eden izmed najpomembnejših razlogov za izredno močno fluktuacijo med delavci Roga, ki na nekaterih delovnih mestih že ogroža normalen potek delovnega procesa. Odhajanje delavcev iz neposredne proizvodnje, pa tudi nekaterih visokokvalificiranih delavcev iz razvojnih oddelkov povzročajo tudi nizki osebni dohodki, ki so jih v zadnjem obdobju izboljšali, vendar se še vedno ne morejo primerjati s sorodnimi delovnimi organizacijami.

Na vse te in še številne druge probleme so delavci Roga opozorili delovno skupino centralnega

komiteja ZKS, ki jih je obiskala v torek, 6. marca. Vendar so hkrati z realnim prikazom sedanjih raz-

mer, v katerih gospodarijo, razložili tudi smeje načrte nadaljnega razvoja delovne organizacije, ki bodo skupaj z zagnanim ter odgovornim delom večine delavcev v naslednjih letih zanesljivo postavili Rog med naše najuspešnejše delovne organizacije.

A. J.

Predno nastane iz pločevine kolo, je potrebo veliko truda in naporov

USPEŠNA PRIZADEVANJA MLADEGA KOLEKTIVA

Zajetni koraki Cankarjevega doma

Obisk v Cankarjevem domu, število obiskovalcev in nekateri drugi statistični podatki, ki so zdaj že zbrani, so presenetili celo velike optimiste. Lani se je v tem našem kulturnem hramu zvrstilo kar 793 kulturno-metniških prireditev (leto prej jih je bilo 446, torej je indeks porasta 178). Vse te prireditve si je ogledalo 448.367 obiskovalcev (indeks porasta je 168).

Obiskovalcem je bilo na voljo 82 filmskih prireditev, 147 glasbenih dogodkov, 39 posredniških prireditev (večinoma glasbenih) ter 248 enot kulturnovzgojnega programa, vključno s tribunami, predavanji in drugimi prireditvami.

Vedno bolj se v okviru Cankarjevega doma uveljavlja tudi kongresna dejavnost, pri čemer se je 156 prireditev s tega področja, kolikor so jih pripravili lani, udeležilo 33.260 ljudi (indeks 124). Pri tej nemajhni številki je treba dodati, da je en udeleženc kongresa, ki traja 3 dni, štet le enkrat ne glede na število zasedanj.

Marsikoga zanima, kako je videti in kako deluje kulturna hiša, kakršna je Cankarjev dom. Pod strokovnim vodstvom si ga je lani ogledalo 28.990 ljudi. Če seštejemo vse skupaj, je Cankarjev dom lani sprejel kar 510.617 obiskovalcev, prireditve v njem pa je obiskalo 371.342 ljudi.

Celoten prihodek je bil lani 215.141.892 dinarjev. Od tega je kongresni oddelek ustvaril 38.049.604 dinarje, kulturne skupnosti so prispevale 121.965.000 dinarjev, inkaso iz vstopnic je prinesel 20.632.899 dinarjev, s posre-

dovanjem so ustvarili 26.460.190 dinarjev, drugi prihodki pa so znašali 8.034.199 dinarjev.

Razumljivo je, da stroški za obratovanje takšnega velikana ne morejo biti majhni. Za golo obratovanje zgradbe (elektrika, ogrevanje, klima in čiščenje) je bilo tako lani treba odšteti 23.475.593 dinarjev.

Navzlic vsemu je Cankarjev dom lansko leto sklenil uspešno. Tako ob zaključnem računu lahko namenijo za leto 1984 nekaj sredstev za sklad skupne porabe in stanovanjski sklad, medtem ko drugih skladov glede na to, da je Cankarjev dom še v fazi ustanavljanja, še niso oblikovali. Najbrž ne bo napak, če dodamo še, da so delavci Cankarjevega doma, za katere ni moč trditi, da imajo visoke osebne dohodke, lani dodatno opravili več kot 7000 ur brez finančnega nadomestila ali prostega dneva in poleg tega še 1.802 uri ur prostovoljnega dela. Iz tega pa nedvomno lahko sklepamo tudi o veliki volji tega mladega kolektiva, ki si, ne glede na vse dosežene uspehe, pot v kulturnem in kongresnem življenju vendarle šele utira.

T. K.

NOTRANJA TRGOVINA AVTOTEHNE IŠČE VEDNO NOVE REŠITVE

Z združevanjem do stalne prodaje

Avtotehnina temeljna organizacija Notranja trgovina na Titovi 25 je značilen primer tozda, ki zaradi najrazličnejših zunanjih pa tudi notranjih sprememb gospodarjenja išče iz meseca v mesec nove rešitve, da bi, kot je povedal direktor Matija Hočevar, sproti zakrpala vse luknje.

Okrog sto delavcev te temeljne organizacije se ukvarja s prodajo na drobno in debelo ter z montažo in servisom. V zasluzku okrog 120 milijonov dinarjev (to je približno osmina celotnega prihodka) predstavlja prodaja na debelo štiri desetine, drugi dve dejavnosti pa po tri desetine realizacije.

Z združevanjem sredstev (Papirnica Vevče, Tehnika Bjelovar, Brako Titov Veles, itn.) so si prizadevali v tem tozdu zagotoviti za stalno prodajo prikolicice za osebna vozila in čolne ter počitniške prikolicice. Doživeli so različno spoštovanje in uresničitev dogovorov, ki so jih sklenili s tistimi, katerim so posodili sredstva. Največ pripomb imajo na Brako iz Titovega Velesa, kjer se niso držali dogovorjenih rokov in količin.

V sedanjem času dobivajo redne material za njihove trgovine (Titova 25, prodajno skladišče Celovška 228 in v Beogradu, Zagrebu, Reki, Splitu) predvsem zaradi

zanesljivega plačila. To pa ne pomeni, da tudi njim vsi redno plačujejo. Zaradi tega porabijo vsaj deset dni zadnjega meseca v četrtletju (n. pr. 5. do 15. 3.) za izterjavo neplačane realizacije.

V prodaji na drobno so znani predvsem po prodaji rezervnih delov za vozila Opel oziroma IDA. Vedno imajo na zalogi tudi olja, saj so stalen in zvest sodelavec novosadske rafinerije Naftagas. Znani postajajo tudi po devizni prodaji aparatov Körting ter po papirju za fotokopirne stroje.

Največ preglavic imajo s servisom za tovorna vozila Fiat. V njem dela okrog 45 delavcev. Ker niso več izključni zastopnik za tovornjake te znamke, tudi nimajo prednosti pri dobavi rezervnih delov. Brez rezervnih delov pa ni strank. Ob vsem tem pa so jim še znižali ceno servisne ure s 390 na 295 dinarjev, kljub temu, da je kalkulacija pokazala, da bi dosegli v ceni še sredstva za enostavno

reprodukcijo, če bi jo zaračunavali po 500 dinarjev.

Zaradi vseh teh težav so iskali nova dela. Za Avtomontažo tako občasno montirajo šasije avtobusov, za Kuverto pa so pričeli rezati papir. Prostora imajo dovolj, pa tudi delavcev jim ne manjka. Če je prvo delo žal občasno, pa bo drugo stalno in bodo z njim pokrili manjko pri servisiranju tovornjakov.

Tudi v delovni organizaciji AVTOTEHNA TOZD Notranja trgovina niso zadovoljni z zamrznjenimi maržami, predragim materialom, pomanjkanjem izdelkov na domačem tržišču in nesmiselno vezano prodajo. Tako jim je pred nedavnim ponudila neka tovarna gume za tovornjake pod pogojem, če vzamejo za 70 odstotkov vrednosti tudi knjige. Vsak dan pa je na policah manj blaga tudi zaradi zamrznjenih cen.

Pa kljub temu so v tem tozdu nečesa veselili: vključitve nekdanje delovne organizacije NOVA v Avtotehno. Prepričani so, da jih bo njihova dejavnost poživila in jim dala nekaj novih zamisli za delo.

S. J.

ZPM se je preselila

Občinska zveza prijateljev mladine v občini Center je preselila sedež organizacije z Resljeve 14 na Kardeljevo 8, kjer ima prostore tudi občinska konferenca SZDL Ljubljana Center.